C/2025/647

10.2.2025

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 ianuarie 2025

de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al României

(C/2025/647)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121,

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263, în special articolul 17,

având în vedere recomandarea Comisiei,

întrucât:

CONSIDERAȚII GENERALE

(1) La 30 aprilie 2024, a intrat în vigoare un cadru reformat de guvernanță economică al UE. Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală ([1]), împreună cu Regulamentul (CE) nr. 1467/97 modificat privind aplicarea procedurii aplicabile deficitelor excesive ([2]) și cu Directiva 2011/85/UE a Consiliului modificată privind cadrele bugetare ale statelor membre ([3]) sunt elementele esențiale ale cadrului reformat de guvernanță economică al UE. Cadrul urmărește promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. El promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe obiectivele pe termen mediu, în combinație cu o asigurare mai eficientă și mai coerentă a respectării normelor.

(2) Planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu pe care statele membre le prezintă Consiliului și Comisiei se află în centrul noului cadru de guvernanță economică. Planurile trebuie să urmărească două obiective: i) asigurarea faptului că, printre altele, până la sfârșitul perioadei de ajustare, datoria publică se află pe o traiectorie descendentă plauzibilă sau rămâne la niveluri prudente și a faptului că deficitul public este adus și menținut sub valoarea de referință de 3 % din PIB pe termen mediu și ii) asigurarea realizării de reforme și investiții care să răspundă principalelor provocări identificate în contextul semestrului european și priorităților comune ale UE. În acest scop, fiecare plan trebuie să prezinte un angajament pe termen mediu de a respecta o traiectorie a cheltuielilor nete ([4]) care să stabilească efectiv o constrângere bugetară pe durata planului, pe parcursul a patru sau cinci ani (în funcție de durata normală a legislaturii într-un stat membru). În plus, planul trebuie să explice modul în care statul membru va asigura realizarea reformelor și a investițiilor ca răspuns la principalele provocări identificate în contextul semestrului european, în special în recomandările specifice fiecărei țări (inclusiv cele referitoare la procedura privind dezechilibrele macroeconomice - PDM, dacă este cazul), precum și modul în care planul va aborda prioritățile comune ale Uniunii. Perioada de ajustare bugetară acoperă o perioadă de patru ani, care poate fi prelungită cu până la trei ani în cazul în care statul membru se angajează să realizeze un set de reforme și investiții relevante care îndeplinesc criteriile prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263.

([1]) Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului (JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) „Cheltuieli nete” în sensul definiției de la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, și anume cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(3) După prezentarea planului, Comisia evaluează dacă acesta respectă cerințele Regulamentului (UE) 2024/1263.

(4) La recomandarea Comisiei, Consiliul trebuie apoi să adopte o recomandare prin care stabilește traiectoria cheltuielilor nete ale statului membru în cauză și, după caz, aprobă setul de angajamente în materie de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare bugetară.

CONSIDERAȚII REFERITOARE LA PLANUL BUGETAR-STRUCTURAL NAȚIONAL PE TERMEN MEDIU AL ROMÂNIEI

(5) La 25 octombrie 2024, România a prezentat Consiliului și Comisiei planul său bugetar-structural național pe termen mediu. Prezentarea a avut loc în urma unei prelungiri a termenului prevăzut la articolul 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, astfel cum s-a convenit cu Comisia. Termenul de prezentare a fost prelungit, astfel cum s-a convenit cu Comisia, având în vedere motivele prezentate de România.

Procesul anterior prezentării planului

(6) Pentru a stabili cadrul dialogului care are drept rezultat prezentarea planurilor bugetar-structurale naționale pe termen mediu, la 21 iunie 2024, în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia a transmis României traiectoria de referință ([5]). Comisia a publicat traiectoria de referință la 25 octombrie ([6]). Traiectoria de referință este bazată pe riscuri și asigură faptul că, până la sfârșitul perioadei de ajustare bugetară și în absența unor măsuri bugetare suplimentare după perioada de ajustare, datoria publică se află pe o traiectorie descendentă plauzibilă sau rămâne la niveluri prudente pe termen mediu, precum și faptul că deficitul public este adus sub 3 % din PIB în perioada de ajustare și este menținut sub această valoare de referință pe termen mediu. Termenul mediu este definit ca fiind perioada de zece ani după încheierea perioadei de ajustare. În conformitate cu articolul 6 litera (d) și cu articolele 7 și 8 din Regulamentul (UE) 2024/1263, traiectoria de referință este, de asemenea, în concordanță cu criteriul de referință privind deficitul, cu dispozitivul de siguranță privind sustenabilitatea datoriei și cu dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului. Traiectoria de referință a României prevede că, pe baza ipotezelor Comisiei pe care se sprijină orientările prealabile transmise în iunie 2024 și presupunând o perioadă de ajustare de șapte ani, creșterea cheltuielilor nete nu ar trebui să depășească valorile din tabelul 1. Aceasta corespunde unei creșteri medii a cheltuielilor nete de 5,2 % pe durata perioadei de ajustare (2025-2031) și de 5,5 % în perioada 2025-2028.

Tabelul 1: Traiectoria de referință transmisă de Comisie României la 21 iunie 2024

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Media 2025-2028	Media 2025-2031
Creșterea maximă a cheltuielilor nete (anuală, %)	6,1	5,7	5,3	5,0	4,8	4,7	4,5	5,5	5,2

Sursa: calculele Comisiei.

(7) În conformitate cu articolul 12 din Regulamentul (UE) 2024/1263, România și Comisia au purtat un dialog tehnic în perioada iulie-octombrie 2024. Dialogul s-a axat pe traiectoria cheltuielilor nete avută în vedere de România și pe ipotezele sale subiacente, precum și pe setul preconizat de angajamente în materie de reforme și investiții care stă la baza solicitării României de prelungire a perioadei de ajustare. Discuțiile s-au concentrat pe reforma fiscală, reforma administrării sistemului de impozite și taxe, reforma regimului fiscal al microîntreprinderilor și analiza cheltuielilor. Alte aspecte abordate au fost realizarea preconizată a reformelor și a investițiilor ca răspuns la principalele provocări

([5]) Orientările prealabile transmise statelor membre și Comitetului economic și financiar includ traiectorii fără și cu o prelungire a perioadei de ajustare (care acoperă patru și, respectiv, șapte ani). Acestea includ, de asemenea, principalele condiții inițiale și ipotezele subiacente utilizate în cadrul de proiecție a datoriei publice pe termen mediu al Comisiei. Traiectoria de referință a fost calculată pe baza metodologiei descrise în Monitorul privind sustenabilitatea datoriei (*Debt Sustainability Monitor*) din 2023 al Comisiei (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Traiectoria se bazează pe previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 și pe prelungirea lor pe termen mediu până în 2033, iar creșterea pe termen lung a PIB-ului și costurile legate de îmbătrânirea populației sunt în concordanță cu Raportul comun al Comisiei și al Consiliului din 2024 privind îmbătrânirea populației – *Joint Commission-Council 2024 Ageing Report* -(https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#romania.

identificate în contextul semestrului european și la prioritățile comune ale Uniunii în ceea ce privește o tranziție digitală echitabilă și verde, reziliența socială și economică, securitatea energetică și consolidarea capabilităților de apărare.

(8) În octombrie 2024, în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) și cu articolul 36 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) 2024/1263, potrivit informațiilor furnizate în planul său, România s-a angajat într-un proces de consultare cu societatea civilă și cu partenerii sociali. Potrivit informațiilor furnizate de România în planul său, la 16 octombrie 2024 planul a fost supus dezbaterii publice cu reprezentanți ai mediului de afaceri și cu societatea civilă.

Alte procese conexe

(9) România face în prezent obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive ([7]). La 3 aprilie 2020, Consiliul, acționând în urma unei recomandări din partea Comisiei, a adoptat, în temeiul articolului 126 alineatul (6) din TFUE, Decizia (UE) 2020/509 privind existența unui deficit excesiv în România, ca urmare a nerespectării planificate a criteriului deficitului prevăzut în TFUE, și a emis o recomandare în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE în vederea încetării situației de deficit public excesiv până cel târziu în 2022. Având în vedere contracția profundă a activității economice legată de pandemia de COVID-19, Consiliul a adoptat, la 18 iunie 2021, o recomandare revizuită adresată României în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, prelungind termenul pentru corecție până în 2024. La 24 noiembrie 2021, Comisia a concluzionat că România a luat măsuri eficiente ca răspuns la Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE și a considerat că, la momentul respectiv, nu erau necesare măsuri suplimentare în cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive. Cu toate acestea, în 2023, toate subcomponentele recomandării Consiliului adresate României în 2021 au fost ratate cu o marjă semnificativă. Deficitul total a fost semnificativ mai mare (6,5 % din PIB față de 4,4 % din PIB în recomandarea Consiliului), efortul structural a fost mult mai scăzut decât cel recomandat, iar creșterea cheltuielilor nete a fost mult mai mare decât se recomandase.

(10) Prin urmare, la 26 iulie 2024, Consiliul a stabilit că România nu a luat măsuri eficiente ca răspuns la recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 ([8]). Prezenta recomandare coincide cu recomandarea revizuită a Consiliului în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE în vederea încetării situației de deficit excesiv din România ([9]). Adoptarea simultană a acestor recomandări, care este adaptată la tranziția către noul cadru de guvernanță economică și justificată de aceasta, asigură coerența între traiectoriile de ajustare recomandate.

(11) La 19 iunie 2024, Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În mod concret, România se confruntă cu vulnerabilități aferente conturilor externe, legate în principal de deficitele publice mari și în creștere, în timp ce presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică au fost slabe ([10]).

(12) La 21 octombrie 2024, Consiliul a adresat României o serie de recomandări specifice (CSR) în contextul semestrului european ([11]).

REZUMATUL PLANULUI ȘI EVALUAREA ACESTUIA DE CĂTRE COMISIE

(13) În conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia a evaluat planul după cum urmează:

Context: situația și perspectivele macroeconomice și bugetare

(14) Activitatea economică din România a crescut cu 2,4 % în 2023, ca urmare a cererii interne. Potrivit previziunilor Comisiei Europene din toamna anului 2024, se preconizează o creștere economică cu 1,4 % în 2024, încetinirea reflectând evoluțiile mai lente din sectoarele producției industriale, construcțiilor rezidențiale, tehnologiei informației și serviciilor de transport. În 2025, se estimează că PIB-ul real va crește cu 2,5 %, creștere susținută de consumul privat rezilient și de o accelerare a investițiilor private, ambele favorizate de condiții financiare mai acomodative. În 2026, se preconizează o creștere a PIB-ului real cu 2,9 %, întrucât investițiile în infrastructura publică finanțate de UE ar urma să ofere un stimulent puternic pentru creștere odată ce programul MRR intră în etapa finală. În perioada analizată în previziuni (și anume 2024-2026), se estimează că creșterea PIB-ului potențial în România va fi în medie de 2,2 %, determinată de consolidarea intensității capitalului și de creșterea productivității

([7]) Toate documentele referitoare la procedura aplicabilă deficitelor excesive aplicată în cazul României pot fi consultate la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en.

([8]) JO L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj.

([9]) Recomandare de recomandare a Consiliului în vederea încetării situației de deficit excesiv din România, 26.11.2024, COM (2024) 957 final.

([10]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții, COM(2024) 600 final, apendicele 4.

([11]) Recomandarea Consiliului din 21 octombrie 2024 privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale României.

totale a factorilor. Rata șomajului a fost de 5,6 % în 2023 și, potrivit estimărilor Comisiei, va fi de 5,5 % în 2024, 5,5 % în 2025 și 5,4 % în 2026. Se preconizează că inflația (deflatorul PIB) va scădea de la 12,8 % în 2023 la 9,0 % în 2024 și va ajunge la 5,9 % în 2025 și la 5,3 % în 2026.

(15) În ceea ce privește evoluțiile bugetare, în 2023, deficitul public din România a fost de 6,5 % din PIB. Conform previziunilor Comisiei Europene din toamna anului 2024, se preconizează că deficitul public va atinge 8,0 % din PIB în 2024, 7,9 % din PIB în 2025 și, în ipoteza menținerii politicilor actuale, 7,9 % din PIB în 2026. Previziunile Comisiei nu reflectă proiectul de buget al României pentru 2025, care încă nu a fost elaborat. Datoria publică era de 48,9 % din PIB la sfârșitul anului 2023. Potrivit previziunilor Comisiei, se preconizează că ponderea datoriei în PIB va crește la 52,2 % din PIB la sfârșitul anului 2024. Se estimează că această pondere va crește la 56,1 % din PIB la sfârșitul anului 2025 și la 59,7 % la sfârșitul anului 2026. Previziunile bugetare ale Comisiei nu iau în considerare angajamentele de politică din planurile pe termen mediu în forma actuală până când acestea nu sunt sprijinite de măsuri de politică concrete anunțate în mod credibil și detaliate suficient.

Traiectoria cheltuielilor nete și principalele ipoteze macroeconomice din plan

(16) Planul bugetar-structural național pe termen mediu al României acoperă perioada 2025-2028 și prezintă o ajustare bugetară pe o perioadă de șapte ani.

(17) Planul conține toate informațiile prevăzute la articolul 13 din Regulamentul (UE) 2024/1263.

(18) Planul se angajează să respecte traiectoria cheltuielilor nete indicată în tabelul 2, care corespunde unei creșteri medii a cheltuielilor nete de 4,8 % în perioada 2025-2028. În plus, România se angajează să întreprindă un set de reforme și de investiții în vederea prelungirii perioadei de ajustare la șapte ani (2025-2031), perioadă în cursul căreia este planificată o creștere medie a cheltuielilor nete de 4,4 %. Creșterea medie a cheltuielilor nete raportată în plan pentru perioada de ajustare (2025-2031) este mai mică decât creșterea medie a cheltuielilor nete din traiectoria de referință transmisă de Comisie la 21 iunie 2024 (5,2 %). Planul se bazează pe ipoteza unei scăderi treptate a creșterii PIB-ului potențial de la 2,7 % în 2024 la 2,0 % în 2031. De asemenea, în plan se estimează o scădere a ratei de creștere a deflatorului PIB de la 7,2 % în 2024 la 5,0 % în 2025 și o scădere treptată în continuare până la 4,4 % în 2031.

Tabelul 2: Traiectoria cheltuielilor nete și principalele ipoteze din planul României

						Prelungirea perioadei de ajustare				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Media pe perioada de valabilitate a planului 2025-2028	Media pe perioada de ajustare 2025-2031
Creșterea cheltuielilor nete (anuală, %)	14,3	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8	4,8	4,4
Creșterea cheltuielilor nete (cumulată, începând cu anul de referință 2023, %)	14,3	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0	54,7	nu se aplică	nu se aplică
Creșterea PIB-ului potențial (%)	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0	2,4	2,3
Inflația (creșterea deflatorului PIB) (%)	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4	4,8	4,7

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al României și calculele Comisiei.

Implicațiile pentru datoria publică ale angajamentelor din plan privind cheltuielile nete

(19) Dacă traiectoria cheltuielilor nete asumată în plan și ipotezele subiacente ale acesteia se materializează, datoria publică ar urma să crească, potrivit planului, de la 52,2 % din PIB în 2024 la 62,6 % din PIB în 2029, înainte de a scădea la 61,4 % din PIB în 2031, conform tabelului de mai jos. Se preconizează că datoria publică va continua apoi să scadă la niveluri mult sub 60 % din PIB pe durata celor zece ani care urmează după încheierea perioadei vizate de plan.

Tabelul 3: Evoluția datoriei publice și a soldului bugetar în planul României

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Datoria publică (% din PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4	47,9
Soldul bugetar (% din PIB)	- 6,5	- 7,9	- 7,0	- 6,4	- 5,7	- 5,0	- 4,2	- 3,4	- 2,5	- 1,6

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al României.

Astfel, conform planului, ponderea datoriei publice în PIB ar urma să fie adusă pe termen mediu sub valoarea de referință de 60 % din PIB prevăzută în tratat. Acest lucru este plauzibil deoarece, pe baza ipotezelor planului, se preconizează că datoria ar urma să ajungă sub 60 % din PIB până în 2041 potrivit tuturor testelor de rezistență deterministe din cadrul analizei sustenabilității datoriei efectuate de Comisie. Prin urmare, pe baza angajamentelor de politică și a ipotezelor macroeconomice ale planului, traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan este în concordanță cu cerința privind datoria prevăzută la articolul 6 litera (a) și la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Implicațiile pentru soldul bugetar ale angajamentelor din plan privind cheltuielile nete

(20) Pe baza traiectoriei cheltuielilor nete și a ipotezelor planului, deficitul public ar urma să scadă de la 7,9 % din PIB în 2024 la 2,5 % din PIB în 2031, primul an în care ar fi sub 3 % din PIB. Astfel, conform planului, soldul bugetar nu ar depăși valoarea de referință de 3 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare (2031). În plus, în cei zece ani care urmează perioadei de ajustare (și anume până în 2041), deficitul public nu ar depăși 3 % din PIB. Prin urmare, pe baza angajamentelor de politică și a ipotezelor macroeconomice ale planului, traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan este în concordanță cu cerința privind deficitul prevăzută la articolul 6 litera (b) și la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Profilul temporal al ajustării bugetare

(21) Profilul temporal al ajustării bugetare, măsurat ca variație a soldului primar structural, astfel cum este descris în plan, este liniar, astfel cum se prevede la articolul 6 litera (c) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Drept urmare, ajustarea bugetară din primii patru ani ai planului este proporțională cu efortul total de ajustare. Prin urmare, pe baza angajamentelor de politică și a ipotezelor macroeconomice ale planului, traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan este în concordanță cu clauza de siguranță privind interzicerea concentrării la sfârșitul perioadei prevăzută la articolul 6 litera (c) și cu dispoziția tranzitorie de la articolul 36 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Tabelul 4: Evoluția soldului primar structural în planul României

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Soldul primar structural (% din PIB)	- 4,1	- 5,3	- 4,3	- 3,3	- 2,3	- 1,3	- 0,3	0,7	1,7
Variația soldului primar structural (puncte procentuale)	nu se aplică	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al României.

Coerența planului cu procedura aplicabilă deficitelor excesive

(22) Traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan respectă cerințele din cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive [în special ajustarea structurală anuală minimă stabilită la articolul 3 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (CE) 1467/97 al Consiliului].

Coerența planului cu dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului

(23) Cerința componentei preventive prevăzută la articolul 8 din Regulamentul (UE) 2024/1263 referitor la dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului, care urmărește să asigure o marjă comună în raport cu valoarea de referință a deficitului de 3 % din PIB, nu se aplică României, deoarece deficitul este planificat să fie redus sub 3 % din PIB abia în ultimul an al perioadei de ajustare.

Coerența planului cu dispozitivul de siguranță privind sustenabilitatea datoriei

(24) Conform planului, datoria publică se va situa între 60 % și 90 % din PIB în perioada 2027-2031. Cu toate acestea, întrucât, potrivit planului, deficitul public ar urma să scadă sub 3 % din PIB în 2031, ceea ce ar duce la abrogarea deciziei de stabilire a existenței unui deficit excesiv în anul de după încheierea perioadei de ajustare, dispozitivul de siguranță privind sustenabilitatea datoriei nu se aplică în perioada acoperită de plan.

Ipotezele macroeconomice ale planului

(25) Planul se bazează pe un set de ipoteze care diferă de ipotezele Comisiei transmise României la 21 iunie. În special, planul utilizează ipoteze diferite pentru cinci variabile, și anume punctul de plecare (soldul primar structural în 2024), creșterea PIB-ului potențial și real, creșterea deflatorului PIB, și ia în considerare deprecierea presupusă a monedei naționale. În cele ce urmează este inclusă o analiză a acestor diferențe între ipoteze. Diferențele dintre ipoteze având cel mai semnificativ impact asupra creșterii medii a cheltuielilor nete sunt enumerate mai jos, împreună cu o analiză a fiecărei diferențe luate separat.

— În plan, se pornește de la ipoteza unei situații inițiale mai defavorabile decât cea din ipoteza Comisiei. Soldul primar structural a fost de - 4,4 % din PIB în orientările prealabile transmise României în iunie 2024 și este de - 5,3 % din PIB în plan. Soldul primar structural mai scăzut din plan reflectă cheltuieli publice mai mari în primele trei trimestre ale anului, determinate de creșterile rapide ale salariilor din sectorul public, ale cheltuielilor de capital și ale transferurilor sociale. Previziunile din plan referitoare la soldul primar pentru 2024 sunt foarte apropiate de cele din previziunile din toamnă ale Comisiei și sunt realiste. În consecință, se consideră că această ipoteză este justificată în mod corespunzător. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mică decât cea din ipotezele Comisiei.

— În plan se preconizează o creștere a PIB-ului potențial mai mică în 2024 și mai mare în perioada 2026-2028 în comparație cu orientările prealabile din iunie 2024. În ansamblu, seriile de timp sunt stabile într-un mod similar cu cele din orientările prealabile. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mare decât cea din ipotezele Comisiei. Posibilitatea de a utiliza ipoteze alternative referitoare la creșterea potențială este conformă cu articolul 36 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul (UE) 2024/1263, cu condiția ca creșterea cumulată pe parcursul perioadei pentru care se fac previziunile (și anume până în 2041) să fie, în linii mari, în concordanță cu ipotezele Comisiei, ceea se întâmplă în cadrul planului. În consecință, se consideră că această ipoteză este justificată în mod corespunzător.

— În plan se pornește de la ipoteza unei creșteri mai reduse a deflatorului PIB pentru 2025 față de orientările prealabile din primăvara anului 2024, ceea ce duce la rate de creștere mai mici ale deflatorului PIB pe parcursul perioadei de ajustare, utilizându-se regula convergenței liniare pe termen mediu pornind de la nivelul mai scăzut respectiv. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mică decât cea din ipotezele Comisiei. Ipoteza este prudentă și, prin urmare, justificată în mod corespunzător.

— Planul ține seama în mod corespunzător de ipoteza sa privind deprecierea ratei de schimb a monedei RON în raport cu euro în traiectoria datoriei. Această ipoteză este considerată a fi justificată în mod corespunzător și contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mică decât cea din ipotezele Comisiei.

Restul diferențelor dintre ipoteze nu au un impact semnificativ asupra creșterii medii a cheltuielilor nete în comparație cu ipotezele Comisiei. Per ansamblu, toate diferențele dintre ipoteze luate împreună duc la o creștere medie a cheltuielilor nete în cadrul planului care este mai mică decât traiectoria de referință. Comisia va lua în considerare analiza de mai sus a ipotezelor planului în viitoarele sale evaluări ale conformității cu prezenta recomandare.

Strategia bugetară din plan

(26) Conform strategiei bugetare orientative din plan, angajamentele legate de cheltuielile nete se vor concretiza în principal prin limitarea cheltuielilor. Se estimează că ponderea în PIB a cheltuielilor publice primare va scădea de la 40,6 % în 2024 la 34,6 % în 2031, și anume cu șase puncte procentuale în decursul unei perioade de șapte ani. Conform preconizărilor, toate categoriile de cheltuieli vor scădea ca pondere din PIB. Acest angajament este sprijinit într-o anumită măsură de reformele în materie de cheltuieli prezentate în plan (analizele cheltuielilor, reformele pensiilor, reforma guvernanței întreprinderilor de stat), însă va fi nevoie de o implementare riguroasă și de măsuri suplimentare față de cele incluse în plan pentru atingerea țintelor. Specificarea măsurilor de politică trebuie confirmată sau ajustată și cuantificată în bugetele anuale.

(27) În același timp, există riscuri legate de implementarea strategiei bugetare orientative din plan. Majoritatea acestor angajamente vor trebui implementate de un nou guvern. În plus, la 20 noiembrie 2024, ministrul muncii și solidarității sociale a anunțat o creștere cu 12,1 % a valorii punctului de referință pentru pensii. Acest anunț implică o creștere mult mai mare a pensiilor (aproximativ 1 % din PIB) decât ceea ce s-a estimat în plan, și anume o înghețare nominală a pensiilor în 2025.

Setul de angajamente în materie de reforme și investiții din plan care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare bugetară

(28) În plan, România se angajează să realizeze un set de reforme și investiții menite să îmbunătățească creșterea potențială și sustenabilitatea bugetară, care să stea la baza prelungirii perioadei de ajustare bugetară de la patru la șapte ani. Setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare este compus din mai multe angajamente din planul de redresare și reziliență (PNRR), din unele angajamente din PNRR cu specificații suplimentare, precum și din unele reforme noi. Acesta include următoarele măsuri (a se vedea, de asemenea, anexa II):

— Reforma pensiilor și reforma pensiilor speciale. Aceste două reforme sunt măsuri existente în PNRR și corespund jaloanelor 213, 214 și 215 referitoare la reforma sistemului public de pensii din PNRR-ul României, care au fost deja adoptate. Implementarea completă a acestor reforme ar contribui în mod semnificativ la sustenabilitatea bugetară, însă impactul se va materializa în cea mai mare parte pe termen lung. Reforma pensiilor speciale prevede o aliniere treptată a ratelor de înlocuire referitoare la pensionarii care beneficiază de pensii speciale cu cele care predomină în sistemul general. Reforma pensiilor implică o revizuire completă a sistemului, cu recalcularea tuturor pensiilor într-un mod care să reflecte mai bine principiul contributivității. Reforma include și dispoziții care încurajează o viață profesională mai îndelungată: prevede puncte bonus pentru perioade lungi de cotizare și corelează vârsta legală de pensionare cu schimbările legate de speranța de viață. Impactul bugetar al acestor reforme a fost cuantificat de Banca Mondială.

— Reforma salariului minim. Angajamentul legat de această reformă se adaugă jalonului 392 din PNRR, care asigură stabilirea salariului minim, și introduce un nou sistem de stabilire a salariului minim brut, bazat pe ratele preconizate ale inflației și ale creșterii productivității previzionate de o instituție independentă, asigurând totodată că salariul minim se menține într-un anumit interval în raport cu salariul mediu. Reforma urmărește să amelioreze predictibilitatea actualizărilor salariului minim, contribuind la evitarea unor creșteri ad-hoc cu efect potențial negativ asupra competitivității prin costuri. Reforma va fi implementată în 2025 și se preconizează că va genera venituri suplimentare de 0,1 % din PIB.

— Reforma sistemului de salarizare în sectorul public. Angajamentul legat de reformă se adaugă jalonului 420 din PNRR-ul României referitor la dezvoltarea unui sistem unitar de salarizare echitabil în sectorul public. Obiectivul reformei este de a asigura o politică salarială echitabilă și sustenabilă din punct de vedere bugetar prin revizuirea coeficienților de ierarhizare pentru fiecare categorie profesională, a grilelor de salarizare pentru funcționarii administrațiilor locale, și prin plafonarea sporurilor la 20 % din salariul de bază. Planul subliniază necesitatea ca reforma să fie compatibilă cu sustenabilitatea bugetară, să fie implementată cu respectarea anvelopei incluse în

plan, destinată compensării totale a angajaților din sectorul public, precum și cu respectarea dispozițiilor legislației privind responsabilitatea fiscal-bugetară. Reforma va fi implementată abia atunci când deficitul public va fi redus sub 5,0 % din PIB.

— Reforma regimului fiscal al microîntreprinderilor. Planul se referă la jalonul 206 din PNRR-ul României privind revizuirea cadrului fiscal. Planul sintetizează măsurile luate deja, aflate în proces de revizuire în contextul celei de a treia cereri de plată. Principalul obiectiv al reformei este reducerea domeniului de aplicare al regimului aplicabil microîntreprinderilor prin înăsprirea condițiilor de eligibilitate, menținând totodată sistemul cât mai simplu posibil. Au fost deja luate unele măsuri în 2022 și 2023, iar, conform planului, restul pașilor vor fi introduși treptat începând cu 2025. Planul preconizează că această reformă va genera venituri suplimentare pentru administrația publică de 0,1 % din PIB. Ar fi putea fi generate venituri suplimentare dacă reforma ar consta într-o reducere drastică a pragului de eligibilitate pentru regimul fiscal al microîntreprinderilor și într-o aliniere la pragul privind TVA. Sistemul s-ar menține astfel simplu și ar fi mai ușor de administrat.

— Reforma fiscală. Aceasta este o măsură existentă din PNRR și vizează jaloanele 205, 207 și 208 privind revizuirea cadrului fiscal, precum și jalonul 237 privind dezvoltarea unui model automat de evaluare a proprietăților. Descrierea principalelor obiective ale reformei este în concordanță cu cea din PNRR (o mai mare echitate, simplitate și predictibilitate a sistemului fiscal, îmbunătățirea stimulentelor). Reforma vizează o creștere a veniturilor publice de 1,1 % din PIB în 2025, excluzând impactul majorării plafonului neimpozabil al pensiilor (ceea ce echivalează cu o reducere a impozitelor în valoare de 0,2 % din PIB). Pentru a atinge acest obiectiv, vor trebui implementate noi măsuri până la sfârșitul T1 2025, ce vor conduce la o creștere a veniturilor publice pe întregul an cu 1,7 % din PIB. Aceste măsuri nu sunt încă specificate, dar planul prezintă un proces care conduce la implementarea reformei și menționează că toate domeniile de impozitare pot face obiectul reformei.

— Reforma administrării sistemului de impozite și taxe. Această reformă se bazează pe angajamentele din cadrul jaloanelor 225 și 226 privind îmbunătățirea proceselor de administrare a sistemului de impozite și taxe. Principalul obiectiv al reformei este de a spori eficiența și capacitatea administrativă a ANAF, agenția de administrare fiscală, prin valorificarea instrumentelor digitale și implementarea unor mecanisme de monitorizare mai stricte. Această reformă cuprinde măsuri precum: introducerea unui mecanism de detectare timpurie a fraudei în domeniul TVA; implementarea unor instrumente analitice pentru a aborda deficitul de încasare a TVA; o mai bună monitorizare digitală a conformității; introducerea unui mecanism de control al planificării fiscale pentru contribuabilii mari și mijlocii; integrarea și consolidarea bazelor de date interne; și modificarea legislației insolvenței pentru a asigura un control mai mare asupra situațiilor companiilor care se declară insolvente. Impactul acestei reforme este estimat în plan la 0,5 % din PIB pe o perioadă de șapte ani, ceea ce pare plauzibil.

— Reforma sistemului de cheltuieli publice. Această reformă se adaugă angajamentelor din cadrul jalonului 202 privind îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară, al jalonului 234 privind îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară și al jalonului 392 privind asigurarea stabilirii unui salariu minim, precum și din cadrul țintei 403 privind îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale în cadrul administrației. Reforma are ca scop creșterea eficienței, transparenței și responsabilității fiscale în utilizarea fondurilor publice. Această reformă include măsuri menite să controleze depășirile nejustificate de costuri, să implementeze evaluări sistematice ale cheltuielilor (analize ale cheltuielilor) și să extindă achizițiile centralizate. În ansamblu, PNRR-ul și planul bugetar-structural includ mai multe măsuri menite să alinieze analizele cheltuielilor la bunele practici internaționale: îmbunătățirea asumării responsabilității de către guvern și a angajamentului politic față de proces, angajarea de personal competent pentru efectuarea analizelor, includerea unor ținte de economisire cuantificate, îmbunătățirea structurii de guvernanță și o mai bună integrare a analizelor în procesul de programare bugetară. Conform planului, se estimează că această reformă va genera economii permanente de 0,35 % din PIB, ceea ce pare plauzibil.

— Reforma sistemului de finanțare a mediului de afaceri. Aceasta este o măsură nouă, care vine în completarea celor din PNRR-ul României și urmărește să sprijine mediul de afaceri, în special industria prelucrătoare și IMM-urile, și să creeze mecanisme de finanțare cu capital privat „care să fie orientate spre performanța economică”. Reforma prevede, în special, înființarea unui fond de investiții pentru sprijinirea activităților cu capital privat destinat IMM-urilor, un nou cadru juridic pentru susținerea investițiilor strategice în economie pentru industria prelucrătoare și un nou cadru juridic pentru acordarea de granturi cu destinație specială pentru industria prelucrătoare. Impactul reformei nu este cuantificat, dar se poate preconiza că aceasta va avea o contribuție pozitivă, deși marginală, la creșterea potențială.

— Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali (întreprinderi de stat). Această reformă este o măsură nouă, care vine în completarea celor prezentate în PNRR. Reforma are scopul de a genera economii la nivelul întreprinderilor de stat, prin creșterea eficienței și a responsabilității în deciziile privind cheltuielile. Această reformă include mai multe măsuri, cum ar fi introducerea normativelor de cheltuieli și a unor noi

practici pentru o mai bună gestionare a cheltuielilor de capital, care se îndreaptă în direcția cea bună. Veniturile suplimentare potențiale sunt estimate în plan la 0,25 % din PIB pentru întreaga perioadă a planului, ceea ce, potrivit Comisiei, pare ambițios.

(29) În conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2024/1263, fiecare reformă și fiecare investiție care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare este suficient de detaliată, este concentrată la începutul perioadei, are scadențe clare și este verificabilă.

(30) Angajamentele din PNRR care stau la baza prelungirii conțin reforme și investiții semnificative menite să îmbunătățească sustenabilitatea bugetară și să consolideze potențialul de creștere al economiei. În plus, România se angajează să continue efortul de reformă în perioada acoperită de planul bugetar-structural pe termen mediu și să mențină nivelurile investițiilor finanțate la nivel național realizate în perioada acoperită de PNRR (a se vedea tabelul 5 de mai jos). Angajamentul va fi monitorizat pe parcursul etapei de implementare a planului. În consecință, angajamentele din PNRR pot fi luate în considerare pentru prelungirea perioadei de ajustare, astfel cum se prevede la articolul 36 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

(31) Se preconizează că setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii va îmbunătăți potențialul de creștere și reziliența economiei României într-un mod durabil, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Planul nu furnizează estimări cuantificate ale impactului reformelor și investițiilor asupra creșterii potențiale. Cu toate acestea, reformele pensiilor (pensiile generale și pensiile speciale) ar trebui, în timp, să contribuie la extinderea forței de muncă în raport cu scenariul în care nu se realizează astfel de reforme și, prin urmare, să crească PIB-ul potențial. În plus, planul prevede o creștere semnificativă a investițiilor publice, în special în primii ani ai perioadei acoperite de plan, de la 5,4 % din PIB în 2023 la 7,1 % în 2025 și la 7,3 % în 2026. Aceste investiții, în toate domeniile, inclusiv în infrastructura esențială, vor contribui la sporirea potențialului de creștere și a rezilienței economiei. Analizele cheltuielilor ar trebui să contribuie, de asemenea, la realocarea resurselor în cadrul bugetului către prioritățile care vizează stimularea creșterii.

(32) Se preconizează că setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii va sprijini sustenabilitatea bugetară, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Reformele legate de partea de venituri a bugetului vor genera venituri suplimentare semnificative pentru administrația publică. Efectul cumulativ al reformei fiscale, al reformei administrării sistemului de impozite și taxe și al reformei regimului fiscal al microîntreprinderilor ar trebui să genereze, atunci când aceste reforme vor fi pe deplin implementate, venituri suplimentare cuprinse între 2,0 % și 2,5 % din PIB. În ceea ce privește cheltuielile, se preconizează că reformele care vizează îmbunătățirea analizelor cheltuielilor și a gestionării operatorilor economici de stat/locali (întreprinderi de stat) vor genera economii în valoare de 0,5 % - 1,0 % din PIB, chiar dacă unele dintre estimările din plan par a fi optimiste. De asemenea, legea salarizării unitare pentru angajații din sectorul public ar trebui, dacă este implementată în cadrul anvelopei prevăzute în plan, să permită o reducere semnificativă a masei salariale din sectorul public ca pondere din PIB, cu 1,5 % din PIB între 2024 și 2031, conform planului. În fine, reformele pensiilor (pensiile generale și pensiile speciale) vor genera deja economii până la sfârșitul perioadei de șapte ani acoperite de plan, dar cea mai mare parte a economiilor se va materializa pe termen lung.

(33) Setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii răspunde priorităților comune ale UE, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Majoritatea reformelor care stau la baza cererii de prelungire contribuie la reziliența socială și economică, prin asigurarea stabilității bugetare, îmbunătățirea eficienței sectorului public și promovarea creșterii economice sustenabile. Angajamentele în domeniul îmbunătățirii administrării sistemului de impozite și taxe și al implementării unor analize aprofundate ale cheltuielilor ar trebui să permită, în timp, realocarea resurselor către prioritățile care favorizează performanța economică și îmbunătățirile de ordin social. Reforma mecanismului de stabilire a salariului minim ar trebui să asigure un nivel adecvat al salariului minim, care să respecte prioritățile sociale și economice. Reformele pensiilor (pensiile generale și pensiile speciale) vor asigura sustenabilitatea sistemului și vor spori echitatea și corectitudinea în ceea ce privește nivelul pensiilor. În fine, îmbunătățirea digitalizării administrării sistemului de impozite și taxe ar trebui să contribuie la tranziția digitală. Celelalte priorități comune ale UE, și anume asigurarea securității energetice și consolidarea capabilităților de apărare, nu sunt abordate în mod direct de setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii, deși prima dintre acestea este abordată în PNRR-ul României.

(34) Setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii dă curs unora dintre recomandările specifice fiecărei țări (CSR) relevante ([12]) emise în cadrul semestrului european, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Mai exact, se preconizează că reformele vor contribui la CSR emise în 2023 cu privire la punerea în aplicare a recomandării bugetare prin care se solicită României să își corecteze deficitul excesiv și să abordeze dezechilibrele excesive. În scenariul macroeconomic care stă la baza planului, se preconizează că deficitul de cont curent va scădea de la 7,7 % din PIB în 2024 la 4,1 % din PIB în 2031. Impactul se datorează în cea mai mare parte reducerii deficitului public, susținută de reformele care stau la baza cererii de prelungire a perioadei de ajustare. Se preconizează că o creștere mai lentă a cheltuielilor publice și politicile prudente în materie de venituri (creșteri moderate ale pensiilor și ale salariilor din sectorul public, reforma salariului minim) vor sprijini competitivitatea.

(35) Se preconizează că reforma salariului minim și reforma pensiilor vor contribui la punerea în aplicare a CSR din 2019 privind necesitatea de a asigura stabilirea salariului minim pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea. Se preconizează că reforma privind restructurarea sistemului de cheltuieli publice (analizele cheltuielilor) și reforma sistemului de salarizare din sectorul public vor contribui la punerea în aplicare a CSR din 2019 și 2020 privind necesitatea de a îmbunătăți eficiența achizițiilor publice și calitatea și eficacitatea administrației publice. În plus, reforma pensiilor și reforma pensiilor speciale vor contribui la punerea în aplicare a CSR emise în 2019 cu privire la asigurarea sustenabilității sistemului public de pensii și a viabilității pe termen lung a fondurilor de pensii din Pilonul II, în timp ce reforma fiscală și reforma administrării sistemului de impozite și taxe vor contribui la punerea în aplicare a CSR din 2019 și 2020 privind asigurarea sustenabilității finanțelor publice și consolidarea respectării obligațiilor fiscale și a colectării impozitelor. Majoritatea măsurilor care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare ar trebui să contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a CSR din 2022 și 2023 privind aplicarea de politici fiscal-bugetare pentru a pune capăt situației de deficit public excesiv.

(36) Planul asigură menținerea nivelului global planificat al investițiilor publice finanțate la nivel național realizate în medie în perioada acoperită de planul de redresare și reziliență, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Tabelul 5: Investiții publice finanțate la nivel național în plan (% din PIB)

Nivelul mediu pe perioada acoperită de PNRR (2021-2026)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Media pe întreaga durată a planului (2025-2028)
4,1	5,3	5,6	4,8	4,3	4,1	3,6	3,2	5,0

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al României.

(37) În cele din urmă, setul de angajamente în materie de reforme și investiții care stă la baza prelungirii poate fi considerat ca fiind corelat cu angajamentele din PNRR și cu acordul de parteneriat convenit în temeiul cadrului financiar multianual, așa cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul (UE) 2024/1263. Mai exact, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2024/1263, se preconizează că fiecare angajament va funcționa în continuitate și complementaritate cu PNRR sau cu acordul de parteneriat convenit cu România în cadrul politicii de coeziune europene și va răspunde CSR, precum și uneia sau mai multor priorități comune ale UE.

(38) În concluzie, se consideră că setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare îndeplinește, în ansamblu, criteriile prevăzute la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1263. Prin urmare, perioada de ajustare poate fi prelungită de la patru la șapte ani, astfel cum se propune în plan.

([12]) Recomandările specifice fiecărei țări considerate „relevante” sunt recomandări: i) adoptate de Consiliu începând cu anul 2019, ii) pentru care statul membru nu a realizat încă o „punere în aplicare integrală” sau „progrese substanțiale” în ceea ce privește punerea în aplicare și nu sunt depășite („neevaluate/fără informații de adăugat”), conform evaluării din cel mai recent exercițiu de supraveghere din cadrul semestrului european [disponibile în CeSaR (europa.eu)], iii) care nu sunt pur bugetare, legate de PSC, și iv) care nu vizează aceeași provocare, dar formulată diferit.

Alte intenții în materie de reforme și de investiții din plan care răspund principalelor provocări identificate în contextul semestrului european și priorităților comune ale Uniunii

(39) Pe lângă setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare, planul descrie intențiile de politică cu privire la alte investiții menite să răspundă unora dintre provocările identificate în contextul semestrului european, în special în recomandările specifice fiecărei țări, inclusiv cele din cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, și să răspundă priorităților comune ale UE.

(40) În ceea ce privește prioritatea comună a unei tranziții verzi și digitale echitabile, inclusiv obiectivele climatice prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/1119, planul include reforme și investiții menite să sprijine decarbonizarea marilor industrii (siderurgică și chimică), prin electrificarea proceselor de producție și trecerea la utilizarea hidrogenului produs din surse regenerabile de energie sau a combustibililor pe bază de hidrogen din surse regenerabile. Bugetul total al schemei este de 1 miliard EUR, plățile urmând să fie efectuate în perioada 2025-2031. Finanțarea acestei scheme urmează a se realiza prin vânzarea de certificate de emisii de gaze cu efect de seră (certificate CO2). Planul include, de asemenea, un program de investiții pentru reabilitarea infrastructurii principale de irigații (2,3 miliarde EUR) și a infrastructurii de desecare-drenaj (34 de milioane EUR). Aceste măsuri vor contribui la punerea în aplicare a CSR emise în 2022 și 2023 legate de necesitatea de a reduce dependența de combustibilii fosili și de a accelera tranziția energetică, prin accelerarea implementării energiei din surse regenerabile și prin îmbunătățirea capacității rețelelor de așa manieră încât să permită integrarea pe piață a noilor capacități. Planul nu include o descriere a aspectelor legate de echitatea tranziției verzi și a celei digitale.

(41) În ceea ce privește prioritatea comună a rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, planul include o nouă schemă de ajutor de stat pentru realizarea de investiții menite să sprijine dezvoltarea regională, prin proiecte de investiții de mare anvergură orientate spre sectoare de activitate de vârf și care să sprijine diversificarea activităților economice în regiunile cel mai puțin favorizate. Bugetul total alocat este de 450 de milioane EUR. Planul include totodată o schemă de ajutor de stat pentru investițiile strategice, cu acordarea de facilități sub formă de granturi, facilități fiscale și măsuri de simplificare administrativă (scurtarea termenelor pentru obținerea avizelor necesare, atribuirea directă de terenuri pentru implementarea investițiilor din domeniul public sau privat deținut de stat/autorități publice locale, asigurarea infrastructurii de transport și a utilităților necesare în vederea investițiilor). Bugetul total al schemei este de 1 miliard EUR, plățile urmând să fie efectuate în perioada 2025-2031. Sectoarele care vor putea beneficia de această schemă sunt: industria alimentară, industria chimică, industria farmaceutică, industria metalurgică, industria de apărare, industria construcțiilor metalice, construcția utilajelor și instalațiilor, fabricarea mașinilor și echipamentelor, echipamentele electrice. Aceste măsuri vor contribui la punerea în aplicare a CSR din 2020 privind asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, în beneficiul întreprinderilor.

(42) În ceea ce privește prioritatea comună referitoare la securitatea energetică, planul menționează participarea României la inițiative transnaționale privind infrastructura de transport energetic ce vizează creșterea securității energetice a Europei, inclusiv Coridorul Sudic, Coridorul BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria) și Coridorul Transbalcanic.

(43) În ceea ce privește prioritatea comună de consolidare a capabilităților de apărare, planul menționează noi inițiative pentru crearea cadrului juridic general care va reglementa acordarea de facilități pentru investiții cu un impact semnificativ în industria prelucrătoare. Una dintre aceste facilități este o schemă de ajutor de stat care vizează, printre altele, industria de apărare.

(44) Planul oferă unele informații cu privire la coerența și, după caz, complementaritatea cu fondurile politicii de coeziune și cu PNRR-ul României și beneficiile acestora pentru România și subliniază complementaritatea dintre fondurile naționale și cele europene, în special în ceea ce privește proiectele majore de infrastructură și de dezvoltare rurală, precum și faptul că succesul utilizării fondurilor europene depinde de gestionarea eficientă a acestora și a fondurilor alocate prin bugetul general consolidat al României.

(45) Planul oferă o imagine de ansamblu a nevoilor de investiții publice ale României legate de prioritățile comune ale UE. În ceea ce privește tranziția verde și digitală echitabilă, planul menționează schema de ajutor pentru decarbonizarea proceselor de producție industrială prin electrificarea proceselor de producție și trecerea la utilizarea hidrogenului produs din surse regenerabile de energie sau a combustibililor pe bază de hidrogen din surse regenerabile. În ceea ce privește reziliența socială și economică, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, planul menționează în special necesitatea de a implementa un program de investiții pentru reabilitarea infrastructurii principale de irigații, schema de ajutor de stat pentru susținerea proiectelor de investiții din industria prelucrătoare și investiții care să asigure dezvoltarea regională, inclusiv proiecte de investiții de mare anvergură. În ceea ce privește consolidarea capabilităților de apărare, planul menționează necesitatea implementării depline a schemei de ajutor de stat pentru investițiile strategice, cu acordarea de facilități sub formă de granturi, facilități fiscale și alte forme de sprijin, prin care se va sprijini, printre altele, și sectorul apărării.

Concluzia evaluării de către Comisie

(46) În ansamblu, Comisia consideră că planul României îndeplinește cerințele Regulamentului (UE) 2024/1263.

CONCLUZIA GENERALĂ A CONSILIULUI

(47) Consiliul salută planul bugetar-structural pe termen mediu al României și consideră că implementarea sa deplină ar conduce la asigurarea unor finanțe publice solide și la sprijinirea sustenabilității datoriei publice, precum și a creșterii durabile și favorabile incluziunii.

(48) Consiliul ia act de evaluarea planului de către Comisie. Cu toate acestea, Consiliul invită Comisia să își prezinte evaluarea planurilor viitoare într-un document separat de recomandările Comisiei de recomandări ale Consiliului.

(49) Consiliul ia act de evaluarea de către Comisie a traiectoriei cheltuielilor nete și a principalelor ipoteze macroeconomice din plan, inclusiv din perspectiva orientărilor anterioare ale Comisiei, precum și de implicațiile traiectoriei cheltuielilor nete a planului pentru deficitul public și datoria publică. Consiliul ia act de evaluarea Comisiei potrivit căreia ipotezele macroeconomice și bugetare, deși diferă în unele cazuri de ipotezele Comisiei, inclusiv pentru a se ține seama de datele macroeconomice și bugetare actualizate, sunt în general justificate în mod corespunzător și susținute de argumente economice solide. Consiliul ia act de strategia bugetară generală a planului și de riscurile pentru perspective, care ar putea afecta materializarea scenariului macroeconomic și a ipotezelor subiacente și realizarea traiectoriei cheltuielilor nete a planului. Consiliul remarcă, de asemenea, faptul că riscurile geopolitice pot exercita presiuni asupra cheltuielilor de apărare.

(50) Consiliul se așteaptă ca România să fie pregătită să își ajusteze strategia bugetară în funcție de necesități, pentru a asigura realizarea traiectoriei cheltuielilor sale nete. Consiliul decide să monitorizeze îndeaproape evoluțiile economice și bugetare, inclusiv cele care stau la baza scenariului planului.

(51) Consiliul consideră că sunt necesare discuții suplimentare pentru a se ajunge la o înțelegere comună cu privire la implicațiile din perspectiva supravegherii anuale ale ratelor cumulate de creștere a cheltuielilor nete în timp util pentru următoarea rundă a supravegherii bugetare.

(52) Consiliul aprobă setul de angajamente în materie de reformă și investiții prezentat de România în planul său pe termen mediu, care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare, și salută eforturile de cuantificare a impactului asupra creșterii și sustenabilității bugetare. Consiliul este de acord cu Comisia că setul de angajamente în materie de reformă și investiții prezentat de România justifică o prelungire a perioadei de ajustare de la patru la șapte ani. Consiliul ia act de evaluarea Comisiei care indică îndeplinirea, în ansamblu, a criteriilor prevăzute la articolul 14, ținând seama, de asemenea, de dispoziția tranzitorie de la articolul 36 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) 2024/1263, prin setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii. Consiliul ia act de evaluarea Comisiei care indică faptul că se preconizează că angajamentele în materie de reformă și investiții vor îmbunătăți potențialul de creștere și reziliența economiei într-un mod durabil și vor sprijini sustenabilitatea bugetară. Consiliul recomandă României să implementeze pe deplin setul de angajamente în materie de reforme și investiții pentru a păstra prelungirea perioadei de ajustare.

(53) Consiliul ia act de descrierea de către Comisie a nevoilor și intențiilor în materie de reforme și investiții, pe lângă evaluarea setului de angajamente în materie de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare, ca răspuns la principalele provocări identificate în contextul semestrului european, și subliniază importanța asigurării realizării unor astfel de reforme și investiții. Pe baza rapoartelor prezentate de Comisie, Consiliul va evalua aceste reforme și investiții și va monitoriza implementarea lor, în cadrul semestrului european.

(54) Consiliul așteaptă cu interes rapoartele anuale ale României privind progresele înregistrate, care conțin în special informații cu privire la progresele înregistrate în privința implementării traiectoriei cheltuielilor nete, astfel cum a fost stabilită de Consiliu, și a implementării unor reforme și investiții mai ample în contextul semestrului european, precum și în privința implementării setului de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare.

(55) În conformitate cu articolul 17 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Consiliul ar trebui să recomande României traiectoria cheltuielilor nete stabilită în plan și să aprobe setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare la șapte ani.

RECOMANDĂ României:

1. să se asigure că creșterea cheltuielilor nete nu depășește valorile maxime stabilite în anexa I la prezenta recomandare;
2. să implementeze setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare bugetară la șapte ani, astfel cum se prevede în anexa II la prezenta recomandare, în termenele indicate.

Adoptată la Bruxelles, 21 ianuarie 2025.

Pentru Consiliu

Președintele

A. DOMAŃSKI

ANEXA I

Ratele maxime de creștere nominală a cheltuielilor nete
(ratele de creștere anuale și cumulate, în termeni nominali)

România

Anii		2025	2026	2027	2028
Rate de creștere (%)	Anuale	5,1	4,9	4,7	4,3
	Cumulate (*)	20,2	26,0	31,9	37,6

(*) Ratele de creștere cumulate se calculează în raport cu anul de bază 2023. Ratele de creștere cumulate sunt utilizate în monitorizarea anuală a conformității ex-post în contul de control.

ANEXA II

Setul de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare la șapte ani

România

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași [1]	Indicator(i) de monitorizare
Reforma pensiilor (Măsura existentă din PNRR: C8. R6,0.M214)	Obiectivul principal al reformei este de a asigura sustenabilitatea sistemului general de pensii. Reforma include următoarele elemente: o nouă formulă de calcul pentru pensii, o nouă regulă de indexare a pensiilor și un mecanism de prevenire a creșterilor ad-hoc ale pensiilor, mai puține posibilități de pensionare anticipată, stimulente pentru prelungirea vieții profesionale, majorarea automată a vârstei standard de pensionare în concordanță cu speranța de viață, egalizarea vârstei legale de pensionare pentru bărbați și femei la 65 de ani până în 2035.	Actul normativ de reformare a sistemului general de pensii a intrat în vigoare la 1 septembrie 2024.	Jalonul relevant din PNRR C8. R6,0.M214 atins în mod satisfăcător Punerea în aplicare a legii în conformitate cu planul.
Reforma pensiilor speciale (măsura existentă din PNRR: C8. R6,0.M215)	Noul cadru legislativ revizuiește pensiile speciale pentru a le alinia mai bine la principiul contributivității. Nu sunt create noi categorii de pensii speciale, iar categoriile existente sunt raționalizate. Pensiile speciale se calculează pe baza principiului contributivității, a vechimii în muncă și a ajustării procentului legat de venituri. Perioada minimă de cotizare este similară cu cea aplicată în sistemul general de pensii. Nicio pensie specială nu poate depăși venitul obținut în cursul perioadei de cotizare.	Actul normativ de revizuire a pensiilor speciale pentru a le alinia la principiul contributivității a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2024.	Jalonul relevant din PNRR C8. R6,0.M215 atins în mod satisfăcător

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași ([1])	Indicator(i) de monitorizare
Reforma salariului minim [Adăugare la jalonul C13.R5,0. M392 din PNRR]	Instituirea unui mecanism de stabilire a salariului minim bazat pe criterii obiective, care să susțină crearea de locuri de muncă și competitivitatea țării și care să presupună ajustarea salariului minim brut în funcție de rata inflației și rata de creștere a productivității prognozate. Dacă noul raport dintre salariul minim brut ajustat și salariul mediu brut prognozat pentru anul următor este sub pragul de 45 %, salariul minim brut suplimentar poate fi, de asemenea, ajustat cu un procent cuprins între 0 % și 50 % din rata de creștere a productivității prognozată, dar fără a depăși vreodată pragul de 50 %.	**Până în T1 2025**: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim.	Intrarea în vigoare a actului normativ
Reforma salariilor din sectorul public [Adăugare la jalonul C14.R4,0. M420 din PNRR]	Asigurarea unei politici de salarizare echitabile și sustenabile prin revizuirea coeficienților de ierarhizare pentru fiecare categorie profesională din sectorul public, prin reintroducerea grilelor salariale pentru funcționarii din administrația locală, prin revizuirea sistemului de acordare a sporurilor și plafonarea cuantumului acestora la 20 % din salariul de bază. Asigurarea sustenabilității bugetare a sistemului de remunerare a funcționarilor publici. În acest scop, reforma va intra în vigoare numai după ce deficitul bugetar, în termeni ESA, va scădea sub 5 % din PIB (inclusiv dacă acest lucru presupune modificarea calendarului acestei reforme în cadrul PNRR). Noul sistem va fi pus în aplicare cu respectarea deplină a prevederilor Legii responsabilității fiscal-bugetare. Reforma se va asigura că masa salarială din sectorul public va rămâne încadrată în anvelopa bugetară prevăzută în planul bugetar-structural pe termen mediu.	**Atunci când deficitul bugetar va fi sub 5 % din PIB**: **Pasul 1:** Adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind salarizarea funcționarilor publici, asigurându-se că masa salarială din sectorul public rămâne, ca pondere din PIB, egală sau inferioară celei incluse în previziunile planului bugetar pe termen mediu. **Pasul 2:** Respectarea riguroasă a previziunilor planului bugetar-structural pe termen mediu în ceea ce privește masa salarială din sectorul public ca pondere din PIB, pentru toți anii vizați de plan.	Intrarea în vigoare a noului cadru legislativ, după ce deficitul bugetar a fost redus la mai puțin de 5 % din PIB. Reducerea masei salariale din sectorul public, ca pondere din PIB, cu 1,5 puncte procentuale între 2024 și 2031, în conformitate cu previziunile planului bugetar pe termen mediu.

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași ([1])	Indicator(i) de monitorizare
Reforma regimului fiscal al microîntreprinderilor [Adăugare la jalonul și ținta C8. R4,0.M206 din PNRR]	Reducerea treptată a domeniului de aplicare al regimului fiscal aplicabil microîntreprinderilor. Asigurarea respectării depline a obiectivelor jalonului 206 din PNRR, inclusiv prin revizuirea pragului de eligibilitate pentru regim (și, eventual, prin alinierea acestuia cu pragul TVA pe termen mediu) și prin actualizarea cotei de impozitare pentru microîntreprinderi. Față de sistemul în vigoare în prezent, reforma generează venituri suplimentare de cel puțin 0,1 % din PIB în 2025 și ulterior.	**Până în T1 2025**: Pregătirea și intrarea în vigoare, până la sfârșitul T1 2025, a unei legi de modificare a regimului fiscal al microîntreprinderilor, pentru a-l alinia la jalonul 206 din PNRR.	Intrarea în vigoare a unui act normativ de modificare a condițiilor de eligibilitate pentru regimul fiscal al microîntreprinderilor, pentru a-l alinia la jalonul 206 din PNRR și a genera venituri suplimentare de 0,1 % din PIB.

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași [1]	Indicator(i) de monitorizare
Revizuirea cadrului fiscal [Adăugare la jaloanele și țintele C8.R4,0.M207, C8.R4,0.M208, C8.I7,0.M237 din PNRR]	Implementarea unei reforme fiscale care să contribuie la consolidarea fiscală și să promoveze stimulente economice mai bune. Impactul bugetar al reformei ar trebui să fie de cel puțin 1,1 % din PIB în 2025, excluzând impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii (0,2 % din PIB). Prin urmare, noile măsuri au un impact total de 1,3 % din PIB în 2025. Întrucât măsurile vor fi implementate până la sfârșitul T1 2025, impactul permanent pe întregul an al noilor măsuri ar trebui să fie de 1,7 % din PIB. Operaționalizarea sistemului informatic de evaluare a proprietăților supuse impozitelor pe proprietate, cu următoarele caracteristici: — interoperabilitatea bazelor de date care conțin informații cu privire la proprietățile deținute de diferite instituții; — operaționalizarea unui departament dedicat în cadrul Ministerului Finanțelor; — crearea unui Registru al prețurilor de vânzare pentru proprietățile rezidențiale, dezvoltarea unui model de evaluare în masă pentru proprietățile rezidențiale; — realizarea unui mecanism de determinare a valorii impozabile a proprietăților imobiliare utilizând mecanismele de evaluare a valorii de piață.	**Până în T1 2025**: **Pasul 1:** Elaborarea unui raport, pe baza raportului Băncii Mondiale privind impozitarea (elaborat în cadrul jalonului 205 din PNRR), prin care să se stabilească două scenarii pentru reforma fiscală, cu măsuri bine definite. Măsurile ar trebui să acopere toate domeniile impozitării și contribuțiilor sociale. **Pasul 2:** Adoptarea de către guvern a unui memorandum care să includă măsuri fiscale specifice bazate pe raportul menționat anterior. Măsurile ar trebui să fie conforme cu jaloanele 207, 208 și 237 din PNRR și cu obiectivul 1 al reformei fiscale. **Pasul 3:** Guvernul organizează o dezbatere publică cu privire la modificările aduse Codului fiscal. **Pasul 4:** Implementarea și intrarea în vigoare a măsurilor cel târziu la 1 aprilie 2025. **Până în T4 2025**: **Pasul 5:** Astfel cum se menționează în jalonul 237 din PNRR, dezvoltarea unui sistem informatic pentru implementarea modelului automat de evaluare a proprietăților în vederea impozitării bunurilor imobiliare, care să susțină noua abordare de impozitare pe baza valorii de piață, și operaționalizarea departamentului de specialitate care va avea responsabilități în domeniul impozitării proprietăților.	Pasul 1: Raport elaborat de autorități. Pasul 2: Adoptarea unui memorandum de către guvern, în conformitate cu principalele obiective ale reformei. Pasul 3: Dezbatere publică cu sectorul privat. Pasul 4: Intrarea în vigoare a măsurilor în conformitate cu obiectivul 1 al reformei. Pasul 5: Raport elaborat de autorități.

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași ([1])	Indicator(i) de monitorizare
Reforma administrării sistemului de impozite și taxe [Adăugare la jaloanele și țintele C8.I2,0.M225, C8.I2,0.M226, C8.I2,0 M226a, C8.I3,0 M227 din PNRR]	Principalul obiectiv este îmbunătățirea sistemului de impozite și taxe și generarea de venituri publice suplimentare în valoare de cel puțin 0,5 % din PIB în 2026. În special, reforma urmărește: consolidarea Unității Antifraudă din cadrul ANAF prin implementarea unui instrument de monitorizare în timp real pentru detectarea achizițiilor impozabile cu risc ridicat asociate cu tranzacțiile intracomunitare, operațiunile de tranzit și tranzacțiile interne; implementarea unor instrumente analitice și a unui modul antifraudă dedicat pentru abordarea și analizarea deficitului de încasare a TVA; creșterea capacității de detectare a neregulilor din diverse sisteme precum e-Invoice, SAF-T, e-AMEF, e-DU, e-TVA, DAC-7 și CESOP; extinderea programului „Analiză predictivă” pentru a acoperi o gamă mai largă de contribuabili, în scopul creșterii eficienței inspecției fiscale pentru TVA și impozitul pe profit; instituirea unui sistem de clasificare a contribuabililor pe categorii de risc și dezvoltarea unui instrument informatic pentru a gestiona și a analiza volume mari de date în vederea determinării categoriilor de risc ale contribuabililor; modernizarea sistemelor de administrare a contribuabililor și asigurarea interoperabilității acestora cu sistemele altor instituții ale statului pentru a îmbunătăți gestionarea informațiilor fiscale și accesul în timp real la patrimoniu și la tranzacții; reproiectarea sistemului informațional pentru a reduce întârzierile în efectuarea auditurilor și a inspecțiilor fiscale; modificarea legislației privind insolvența pentru a asigura un control mai mare asupra companiilor care se declară în insolvență și pentru a reduce deficitul de încasare a TVA; implementarea unui mecanism de plată automată pentru a crește gradul de conformare voluntară și introducerea unor mecanisme flexibile pentru vânzarea de bunuri mobile prin intermediul unor centre de vânzare cu amănuntul; înființarea unui departament de specialitate care să efectueze analize de risc utilizând modele, operaționalizarea modulelor antifraudă, cuantificarea deficitului de încasare a TVA și consolidarea capacității ANAF de combatere a evaziunii fiscale.	**Până în T1 2025 (T4 2026 pentru APIC)**: **Pasul 1:** Implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, operațiunile de tranzit și tranzacțiile interne. **Până în T2 2025**: **Pasul 2:** Implementarea unor module antifraudă pentru analizarea și identificarea tranzacțiilor suspecte de frauda carusel (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC ȘI RORISC). **Până în T2 2025**: **Pasul 3:** Realizarea a șapte proiecte de digitalizare, inclusiv e-Invoice, SAF-T, e-AMEF, e-DU, e-TVA, DAC-7 și CESOP. **Până în T1 2025**: **Pasul 4:** Consolidarea controlului asupra mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii, după implementarea APIC. **Până în T4 2025**: **Pasul 5:** Integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de stabilire a profilului 360 de grade a contribuabililor; asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului. **Până în T4 2026**: **Pasul 6:** Implementarea unui mecanism modern de colectare, care oferă contribuabililor posibilitatea de a opta pentru plata recurenta a obligațiilor fiscale declarate. **Până în T4 2025**: **Pasul 7:** Înființarea și operaționalizarea unei structuri de specialitate, cu specialiști în IT, econometrie și analiză financiară pentru cuantificarea riscurilor și a deficitului de încasare a impozitelor și taxelor.	Pașii 1-7: Rapoarte elaborate de autorități. Ponderea veniturilor în PIB ar trebui să înregistreze o creștere cu cel puțin 0,5 % din PIB în 2026 față de 2024, excluzând impactul noilor măsuri care influențează bazele de impozitare și cotele de impozitare adoptate în 2025 și 2026. Acest aspect va fi evaluat în aprilie 2027 pe baza conturilor naționale.

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași ([1])	Indicator(i) de monitorizare
Restructurarea sistemului cheltuielilor publice/Analize ale cheltuielilor [Adăugare la jaloanele C8.R3. M202, C8.I5,0.M234, C13.R5,0. M392 și C14.R1,0.T403 din PNRR]	Crearea unei baze de date privind costurile medii ale achizițiilor și instituirea unui mecanism de control pentru a monitoriza și a aborda creșterile nejustificate ale cheltuielilor. Această bază de date servește, de asemenea, la centralizarea achizițiilor de bunuri și servicii specifice, la reducerea costurilor și la introducerea unor norme privind cheltuielile pentru instituțiile publice. Efectuarea anuală a unor analize ale cheltuielilor publice, stabilind obiective obligatorii privind economiile și identificând măsurile de realizare a acestora, în conformitate cu calendarul strategiei de analiză a cheltuielilor. Sporirea eficienței cheltuielilor publice pentru bunuri și servicii standardizate în cadrul administrației publice centrale. În sistemul de sănătate, implementarea achizițiilor centralizate de dispozitive medicale și consumabile pentru sistemul de urgență. Actualizarea și modernizarea sistemului informatic utilizat pentru dezvoltarea și gestionarea bugetului național în vederea unei mai bune gestionări a datelor bugetare, a unei transparențe bugetare sporite, a unei mai bune monitorizări și raportări. În plus, creșterea numărului de membri ai personalului specializat implicați în analizele cheltuielilor. Revizuirea cadrului juridic pentru a consolida responsabilitățile Ministerului Finanțelor și ale autorităților publice centrale și locale de a monitoriza implementarea analizelor cheltuielilor.	**Până în T4 2025**: **Pasul 1:** Crearea unei baze de date și instituirea unui mecanism de control pentru creșterile care depășesc 20 % în comparație cu costurile medii ale instituțiilor publice. **În fiecare an vizat de plan (2025-2031)**: **Pasul 2:** Efectuarea unor analize tematice anuale ale cheltuielilor și aplicarea concluziilor și recomandărilor în procesul de planificare bugetară, în conformitate cu calendarul anual stabilit. **Treptat, din T4 2024 până în T2 2030**: **Pasul 3:** Extinderea categoriilor de bunuri și servicii care vor fi achiziționate la nivel central, punând accentul pe sectoarele prioritare cu niveluri ridicate de cheltuieli. Creșterea ponderii procedurilor de achiziții publice atribuite de ONAC, în raport cu toate procedurile de achiziții publice atribuite de toate autoritățile contractante din România, cu o medie de 0,25 % pe an în următorii șapte ani. **Până în T4 2025**: **Pasul 4:** Operaționalizarea structurii specializate din cadrul Ministerului Finanțelor pentru monitorizarea sistemelor de cheltuieli publice utilizând indicatori de performanță și participarea la cursuri de formare specializate organizate cu sprijinul Băncii Mondiale. **Până în T4 2025**: **Pasul 5:** Stabilirea unui cadru juridic pentru implementarea indicatorilor de performanță la nivelul autorităților publice centrale și locale.	Pasul 1: Raport elaborat de autorități. Pasul 2: Publicarea a două analize ale cheltuielilor pe an cu privire la sectoare sau activități specifice. Analizele includ obiective obligatorii privind economiile. Pasul 3: Raport elaborat de autorități, care demonstrează creșterea ponderii procedurilor de achiziții publice atribuite de ONAC. Pasul 4: Raport elaborat de autorități. Pasul 5: Intrarea în vigoare a actului normativ până în T4 2025.

	Obiective principale	Descrierea și calendarul principalilor pași [1]	Indicator(i) de monitorizare
Reforma finanțării întreprinderilor (măsură nouă)	Consolidarea capacității administrative a Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene de a aloca fonduri pentru sprijinirea IMM-urilor sub formă de capital privat, pentru a stimula dezvoltarea economică pe termen lung, pentru a atrage investitori și pentru a crea locuri de muncă.	**Până în T2 2026**: Reforma cadrului instituțional pentru alocarea de fonduri în vederea sprijinirii mediului de afaceri – Fondul de investiții în societăți necotate pentru sprijinirea IMM-urilor.	Intrarea în vigoare a legii de operaționalizare a fondului, împreună cu legislația specifică privind granturile, creditele fiscale și creditele de investiții pentru industria prelucrătoare.
Reforma sistemului de cheltuieli pentru întreprinderile de stat (măsură nouă)	Efectuarea de analize de diagnostic ale operatorilor economici care vizează: — reducerea pierderilor și a plăților restante; — actualizarea taxelor percepute pentru serviciile prestate și reducerea cheltuielilor operaționale, ceea ce duce la o scădere a subvențiilor/transferurilor de la bugetul de stat, la o creștere a profiturilor nete și la o creștere a veniturilor la bugetul de stat; — identificarea activelor neproductive/nefuncționale, propunând măsuri pentru utilizarea și/sau cedarea acestora; — introducerea unor norme privind cheltuielile, în special pentru categoriile de cheltuieli care nu sunt direct legate de procesul de producție sau de furnizarea serviciilor. Reforma ar trebui să respecte pe deplin principiul independenței întreprinderilor de stat și cerința ca acestea să urmărească profitabilitatea. Luate împreună, aceste măsuri ar trebui să conducă la o reducere a transferurilor/subvențiilor de la administrațiile centrale și locale către întreprinderile de stat, reprezentând 0,25 % din PIB pentru întreaga perioadă a planului.	**Până în T3 2025**: **Pasul 1:** Efectuarea unei analize de diagnostic a sistemului de cheltuieli operaționale, a sistemului de venituri și a mecanismelor de actualizare a taxelor, precum și a sistemului de subvenții pentru operatorii economici. **Până în T4 2025**: **Pasul 2:** Stabilirea cadrului de reglementare pentru a consolida sistemul de cheltuieli operaționale, pentru a îmbunătăți gestionarea activelor publice, pentru a introduce norme privind cheltuielile și pentru a reduce dependența de bugetul public general până în T4 2025.	Pasul 1: Raport elaborat de autorități. Pasul 2: Intrarea în vigoare a cadrului de reglementare. Reforma ar trebui să conducă la o reducere a transferurilor de la administrațiile centrale și locale către întreprinderile de stat, reprezentând 0,25 % din PIB pentru întreaga perioadă a planului (în raport cu nivelul din 2023).

[1] Calendarul măsurilor din PNRR este orientativ și corespunde angajamentelor din decizia de punere în aplicare relevantă a Consiliului.